

Izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto I.

V Celovcu 10. februarja 1882.

Št. 3.

Interpelacija naših državnih poslancev o slovenskih šolah na Koroškem.

V državnega zbora seji 26. januarija so naši državni poslanci, njim na čelu dr. Vošnjak, do naučnega ministerstva stavili to interpelacijo.

Po Krškem škofijskem šematizmu za l. 1882. šteje Koroška 108.992 Slovencev v 117 farah s slovensko službo božjo, in 20.282 prebivalcev v 17 farah z mešano, nemško in slovensko, službo božjo, torej vsega skupaj 120.000 Slovencev, ki vsi skupaj prebivajo v južnih okrajih koroških.

C. kr. deželni šolski svet koroški je pa z odlokom od 24. julija 1872, št. 1842, ljudske šole po okrajih, kjer Slovenci prebivajo, razdelil v tri vrste:

1. V ljudske šole z nemškim učnim jezikom, v katere je pa vvrstil tudi šole čisto, ali vsaj veidel slovenskih okrajey, kakor v Žrelecu, Krivivri, Gospej Sveti, Šent Martinu, Blatnem gradu, Otmanjah, Porečah, Čajnc̄ah, Velikovcu, Podklostru in Vratah;

2. v ljudske šole, v katerih je iz pričetka učni jezik slovenski; vendar pa se mora nemščina že precej v prvem letu gojiti, in ako je le mogoče že v drugem letu izključljivo kot učni jezik rabiti;

3. v ljudske šole s slovenskim učnim jezikom in nemščino kot učnim predmetom.

V to zadnjo vrsto pa niso postavili prav nobene ljudske šole, ampak vse tako imenovane slovensko nemške šole so vteknili v drugo vrsto, dasiravno je več občin reklo, da naj se nemški jezik, čigar znanje je želeli, v ljudskih šolah kot učni predmet sicer podučuje, da pa sploh se zamore vspešno podučevati le v maternem jeziku.

C. kr. deželni šolski svet koroški se pa ni prav nič oziral na pritožbe posameznih občin, kakor sv. Jakoba v Rožni dolini, v Svečah in Bistrici zaradi zanemarjanja slovenskega maternega jezika po ljudskih šolah, ter je preziravši pravi namen ljudskih šol kot njih glavni namen povdarjal priučitev nemškega jezika.

Učiteljem se je pri vsaki priliki priporočalo, da naj se že v prvem letu pri poduku kolikor mogoče poslužujejo nemškega jezika, in deželni šolski svet je z odlokom od 11. aprila 1877., št. 867, celó razglasil, da bo priznanje petletnih doklad odvisno od podučevanja v nemščini.

V neki od koroškega deželnega šolskega sveta izdani, in učiteljem na ljudskih šolah po slovenskih okrajih namenjeni knjižici „Anleitung zur gesprächweisen Einführung slovenischer Kinder

in die deutsche Sprache“ se učiteljem priporočalo, da naj s podukom v nemščini pričnó precej pri otrocih, ki so še le v šolo vstopili, in naj ž njimi govoré le nemški, akoravno jih otroci morda ne bi razumeli. Posamezni učitelji se v svoji gorečnosti za ponemčevanje celo tako daleč spozabijo, da slovenskim otrokom prepovedujejo celó v privatnem pogovoru med seboj slovenski govoriti, in da na šolsko tablo zapisujejo nesprenemljivi stavek: „Tukaj moraš le nemški govoriti!“

Ker v učiteljski pripravnici v Celovcu slovenski jezik še za slovenske pripravnike ni zapovedan predmet in se toraj tudi pri preskušnjah ne izprašuje, pridejo učitelji v službe, ne da bi zadostno znali materni jezik svojih učencev, in včasih ga še celo prav nič ne umé. Od 157 v slovenskih okrajih koroških nastavljenih učiteljev jih 53 slovenski prav nič ne zna, večina od drugih jih zna komaj nekoliko slovenski govoriti, pravilno pisati pa jih zna le prav malo.

Slabi nasledki tega nenaravnega podučevanja se čedalje bolj kažejo; otroci, ki pridejo iz ljudske šole, svojega lastnega maternega jezika ne znajo ne brati ne pisati, nemščine se pa tudi niso toliko naučili, da bi znali nemške tiskovine prebirati. Od tod pa pride, da v splošnji olik žalibog hudo zaostajajo, da npravna in verska zavest čedalje bolj slabi, da svoje gospodarstvo slabo oskrbljujejo, in da vidno hira ljudsko blagostanje.

Zarad teh slabih npravnih in verskih nasledkov izročilo je 97 v slovenskih okrajih podučevajočih katehetov 11. marca 1878 deželnemu šolskemu svetu vtemeljeno prošnjo, da bi učiteljem zaukazal otroke podučevati na podlagi njih slovenskega maternega jezika, ta jezik do petega leta rabiti, otroke vaditi, da zamorejo svoje misli pisмено v svojem maternem jeziku izraziti, in še le v zadnjih treh letih nemščino kot učni jezik rabiti. Ti 97 katehetje se sklicujejo na to, da jim je pri sedanjih razmerah nemogoče, krščanski nauk vspešno podučevati, ker otroci slovenskega katekizma ne znajo brati, nemškega pa ne umejo ne. Da-si je knezoškofijski ordinarijat krški toplo priporočal to prošnjo, sta jo vendarle deželni šolski svet in c. kr. naučno ministerstvo, do katerega se je bila vložila pritožba, zavrgla, in se je ministerstvo pri tem sklicevalo na avstrijsko šolstvo pred letom 1848. (!), ko so bile vse obstoječe šole veidel nemške, ter je slovenski duhovščini priporočalo, naj nikar ne moti obstoječega reda.

Gledé na te, duhu in jasni določbi ljudske

šolske postave in državnih temeljnih postav nasprotujoče razmere ljudskega šolstva v slovenskih delih Koroške drznejso si podpisani prevzvišenega gospoda naučnega ministra vprašati:

1. Ali mu je znano, da za 120.000 Slovencev, ki skupno prebivajo na južnem Koroškem, ni ene ljudske šole s slovenskim učnim jezikom, in da od 157 v slovenskih okrajih podučevajočih ljudskih učiteljev njih 53 slovenskega jezika ni čisto nič zmožnih, ostali pa znajo le nekoliko slovenski govoriti?

2. So mu li znani slabi nasledki tega materni jezik čisto prezirajočega podučevanja, ki zavira duševni napredek, zadušuje versko-nravni čut in podira ljudsko blagostanje med slovenskim prebivalstvom na Koroškem?

3. Hoče li skrbeti, da bo ljudska šola tudi za koroške Slovence spolnovala svoj naravni, v ljudskih šolskih postavah odločeni namen, in da se bodo za ljudske šole po slovenskih okrajih koroških nastavljal le taki učitelji in šolski nadzorniki, ki so slovenskega jezika v besedi in pisavi zmožni?

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Spodnje Zile. (Stara pesem.) Naša slovenska Zila se še najbolj in najdalej zvesto drži slovenske noše in slovenskih šeg. Starodavna noša naših Zilskih krasotic slovi po celem svetu. Ko pride Zilanska devotica v starej slovenskej noši, vse gleda za njo. Naše slovenske starodavne šege in plese, ki so navadni pri somnjih, pridejo ljudje gledat iz daljnih krajev. Lepo in vse hvale vredno je to, da se Zilani in Zilanke trdno držijo slovenskih svojih starin. Pa žalostno je, da svoj starodavni materni slovenski jezik bolj in bolj zanemarjajo in zgublajo. Kam so prišli naši slovenski korenjaki postavim: Naš rajni Marfar v Smrečjah, Boštjan Isep, naš rajni Brand in Bistrici, Juri Pignet in še drugi sloveči in visoko spoštovani možje? Ti so najrajši slovensko govorili, radi slovenske pesmi peli, pri volitvah znane in vrle Slovence volili, za slovenske šole se potegovali. Ti so bili pravi Slovenci, — Bog jim daj nebesa. Zdaj je vse druga, — od vseh strani se nam vsiljuje nemški jezik, posebno pa v naše šole, tako da naši otroci slovensko še brati ne znajo. Večkrat sem si že pomislil, kaj bi le Nemci rekli, ko bi se jim posiljali učeniki, katerih šolarji ne razumejo in kateri jih večidel v ptujem jeziku brati, pisati in rajtati učijo? Kar pa nočeš, da bi se tebi ne zgodilo, tudi drugim ne stori. Ni se čuditi, da otroci brez dušne koristi v šolo hodijo in namesto da bi bolj pametni le še neumniši prihajajo. Kako se bo otrok v takih šolah lepega zadržanja in prave čednosti pridobil, ako otroci učenika ne zastopijo, ker nemški govori in morda slovenski ne zna ali pa noče govoriti; še žebrati v šoli nekateri učeniki v maternem jeziku otrokom ne dovolijo. Starši! usmilite se vaših otrok in prosite za slovensko podučevanje, sicer je škoda za čas, ki ga otroci v šoli potratijo, usmilite se pa tudi vaših dušnih pastirjev, za ktere je velika težava, če otroci ne nemški, ne slovenski ne zastopijo, in brati ne znajo. Od tod pride žalostna prikazen, da otroci, ko iz šole stopijo, še sest re-

snic prav ne vejo, tudi ne brati, ne pisati, ne rajtati ne znajo. Pomislite! sedajne šole so drage, dobička od njih pa je malo ali pa nobenega. Take šole so nam Slovincem osnovali liberalci; hvala Bogu da so šli rakom žvižgat in da imamo drugo tudi nam Slovincem bolj pravično ministerstvo. Sedanji minister baron Conrad je že podal predlog, po katerem se bode šolska postava, iz liberalne moke spečena, preuredila. Slovenci, pričakujemo boljših časov!

Iz Velikovca. (Strašna nesreča.) Še se mi roka trese, da komaj pisati morem, kar se je v Tinjah zgodilo. 26. januarja — četrtek po noči ob 10 uri — pride nekaj fantov pred proštino peti in se postavijo ravno pod okno gosp. kaplanske izbe. Gosp. kaplan jim z okna dol zaukažejo, naj tiho bodejo in ne motijo ljudi v spanju. Ker pa beseda nič ne pomaga, strelijo z okna dvakrat na viš, da bi fante prestrašili in odpodili. Res nekaj vse potihne, — kar zdaj še le prav začno razsajati, vpiti in tuliti. Kaplan, vsi razkačeni — zgrabijo svojo revolvarico, skočijo pri durih toven za fante, letijo po štangah doli, pridejo na cesto in slišijo, kako dva fanta 30 do 40 korakov pred njimi bežita. Strelijo, kakor se govori, ne za njima, ampak bolj na desno stran in se vrnejo v svojo izbo. Oh sirota niso si v misel vzeli, kakošno nesrečo so napravili in se podali v posteljo. Mine precej časa, kar se začne na farovška vrata trkati; bil je srenjski župan in več ljudi, ki so jim naznanili, da so Wedenikovega, 20 let starega sina, na smrt vstrelili. Zjutraj so jih peljali v Velikovec k sodniji, kjer so bili preslišani, pa spet izpuščeni. Zdaj so v farovžu pri dekanu v Velikovcu in čakajo, kaj da bo. Gosp. kaplan Amšelj so rojeni 15. maja 1853 v Cmrreku na Štajerskem. Naglost je huda reč in nesreča nikoli ne spi!

Iz Gosposvete. (Dekan Tavčar. †) Neumiljena smrt v novem letu hudo maha s svojo koso posebno med duhovniki, katerih tako že premalo imamo. Spet nam je pobrala delavca v vinogradu Gospodovem, kapiteljskega dekana v Gosposveti. Gospod Andrej Tavčar, Kravcarjev v Št. Petru Šent-Jakobske fare v Rožu, so bili rojeni 29. marca 1809 in v mešnika posvečeni 3. avgusta 1834. Služili so v raznih dolinah naše škofije. V Blatah v Meljskej dolini, pri sv. Urbanu blizu Glaneka, v Dvoru pri Vrbi, v Št. Tomažu, v Tinjah, v Kapli poleg Drave, — potem 13 let za župnika v Domačalah, 15 let v Glinjah in od 1. novembra 1867 za dekana v Gosposveti. Bili so delaven in vnet duhovnik, posebno so si prizadevali za čast in lepoto hiše božje. V Glinjah so razširili cerkev, postavili nov farovž in novo šolo. Bili so darežljivi in so zlasti podpirali uboge študente in fantiče. V Celovec so večkrat pošiljali imenitne darove družbi sv. Vincencija v podporo ubogih pa pridnih študentov. Tudi po vseh farah, kjer so pastirovali, je njihovo ime še zdaj v blagem spominu. Kako so jih spoštovali in radi imeli Gosposveški farmani, priča so lepi, dragi venci, ki so jih oni jim na rakev položili in pa neizmerna množica ljudi, ki so se snidli pri njih pogrebu 4. februarja. Pokopali so jih gospod dekan Celovške dekanije, stolni korar, Andrej Alijančič in še 20 drugih duhovnikov je spre-

milo svojega sodelavca in prijatelja do črnega groba. Gospod dekan so tudi govorili ganljivo nagrobno, ktera je segala pričujočim globoko v srce. Sloveči veliki zvon Gosposveške cerkve je daleč okoli oznanoval žalostno novico, da se k grobu nesó dekan te cerkve gosp. Andr. Tavčar. Bog jim daj dobro in večna luč naj jim sveti!

Iz Kanalske doline. (A. d. Kandolf †) župnik v Lipali vesi so umrli. Rajni so bili ponižna in dobra duša; v boleznih, ktera jim je že nekaj let sem le nagajala, so bili čudno poterpežljivi in v božjo voljo vdani. Fara Lipalaves donaša pičlo dohodkov, pa vendar so bili z njo zadovoljni in tu ostali celih 33 let. Duš šteje ta fara le 476 in v 33 letih svojega pastirovanja so jih poročili 65 parov, krstili so jih 364 in pokopali 352. K pogrebu dne 28. januarja se je sešlo veliko ljudi iz vseh krajev naše doline, duhovnikov je prišlo le 5 v dokaz, kako se število duhovnikov krči. Dva duhovnika Kanalske dekanije sta pa sama na smrt bolna, da nista mogla priti. Gosp. dekan Lambert Ferčnik so rajnemu govorili na grobu ganljivo besedo, da so vse pričujoče, posebno pa osirele farmane svitle solze polile. Naj rajni gosp. Adam v miru počiva! — Rajni so bili rojeni na Potoce v Lipovski fari 10. oktobra 1808 in so bili v mešnika posvečeni 1. avgusta 1835; toraj so bili 74 let stari in duhovnik 47 let.

Iz Apač. (Kdo draži?) Stari pregovor pravi: „Poturčenec je hujski, kakor turk“ in ta resnica se je spet spricala 29. januarja v Galiciji. Gostilničar J. T. je tisti večer napravil ples ali bal. Prišlo je tje tudi nekaj ponemčenih slovenskih gospodov iz Grabštanja in med njimi tudi tamošnji župan ali srenjski predstojnik sam. Po lepej domačej navadi začnemo slovenske pesmi prepevati in po slovensko kramljati. Pa naši slovenski glasovi jamejo gospodu županu, ki s prva tudi ni znal nobene nemške besede, pod nos štokati in ponemčeni Slovenec začne svojo nemčursko modrost prodajati. Vihaje svoje mustace klobuštra: Sirov in neotesan je slovenski jezik, samo za dekile in hlapce; z njim nikamur ne prideš. Obstopimo ga mi vsi in ga obžalujemo, da ga ni sram, svoj materni jezik tako grdo in krivično obrekovati in zasramovati. Ves razkačen jame zdaj novi časnik „Mir“ napadati, rekoč: da ni „Mir“, temveč da le upor in punt napravlja. Zdaj ga pa dobro primem ne z roko, kakor bi bil prav za prav zaslužil, ampak z jezikom in mu dobro razkažem, da je naš slovenski jezik lep in omikan, da je za vsako rabo in da se z njim pride daleč po svetu, — le Slovencev je — bodi Bogu potoženo in sram jih bodi! — dosti tacih, ki svojega maternega jezika ne znajo, ga obrekujejo, se ga sramujejo in ga izdajejo; gosp. župan, le znati je treba slovenski jezik, potlej pride z njim daleč po svetu, le tje ne, kamur liberalni Nemci in njih ponemčeni slovenski pajdaši želijo, namreč v nemški „Reich“, kamur mi Slovenci pa počemo, mi se zvesto in trdno držimo naše Avstrije in našega presvitlega cesarja Franca Jožefa. Tako smo tega nemčurja v kozji rog vgnali, da ni vedel drugega odgovora dati, kakor tega: „Ich bin ein Deutscher!“ Potem se je tiho in mirno vsedel pa skoraj svoja šila in kopita pobral in šel. Bog ga nesi, smo si mislili, in jeli spet po slovensko peti

in bili smo vsi židane volje. — Mi nimamo ničesar zoper Nemce in njih jezik; nikomur v glavo ne pade, Nemcem krivico delati ali njih jezik osirati in zasramovati. Pa tudi tega ne dopuščamo, da bi kdo nam naše pravice kratil in naš jezik grdil. Kdor to dela, ta draži, napravlja nemir in upor: Vsakemu svoje!

Iz Spodnjega Roža. (Šola; nemškutar; volitve; zima; pust.) Nek znanec mi je pravil, da je krajni šolski svet v Šmarjeti že podal deželnemu šolskemu совету v Celovcu prošnjo zavoljo učenika, ki so ga v Šmarjeto poslali, akoravno ne zna nič slovensko. Ta mladi gospod je v Celovcu rojen, ima mati trdo Slovenko, pa ni se mu poljubilo učiti se slovenskega jezika. Že v Hodišah, kjer je prej bil, so ga Slovenci po strani gledali in Šmarješčani ga pa celo tožijo! Menda se za ušesmi praska in je neki že sam prosil, naj ga prestavijo med njegove nemške brate. — Najhujši nasprotniki svojega maternega jezika so Slovenci, ki so nekaj let v Celovcu po šolskih klopeh hlače trgali ali pa pri vojakihi bili, in frajtarji ali celo kaproli postali. Tem slovenščina strašno preseda. Pred nekimi tremi tedni je tak mož (njegovo ime danes zamolčim) šel v Celovec. Mož ta bi bil sicer vse časti in hvale vreden in bi slovel po celej dolini daleč okoli, — pa žalibog! da si je pri vojakihi našel tisto bolezen, ktere pravimo nemškutarija ali veliko nemško mišljenje. Une dni je pa ta mož vendar v Celovcu nekaj zvedel in obliznil, da ga je moralo sram biti. Začel je pred doktorjem E., ki je trd Nemec, o šoli modrovati in svojo nemškutarijo prodajati. Kako je debelo gledal, ko mu nemški doktor začne razkladati, da je le na podlagi maternega jezika mogoče, tujih jezikov se prav naučiti. Glejte, takih ljudi imamo, ktere morajo zastran slovenskega jezika še celo Nemci zavračati in zastran slovenskega jezika v šolah podučevati. — Ni bilo kmalo takega kraja, kjer bi se ljudje bili zastran volitev tako malo zmenili in za nje tako malo marali, kakor v Šmarjeti. Zdaj pa že spoznajo, da to ni prav in ni pametno; jeli so se pogovarjati, kaj jim je storiti pa kako si pomagati? Može, ki so prej stali na svojih nogah in bili vse hvale in časti vredni, so se dali preslepiti in se pustijo nekemu tujcu za nos voditi, — od tega časa gre vse pod zlo in rakovo pot. Šmarješčani! zdramite se, marajte za volitve in napnite vse strune in spet se bode svet zasukal na bolje; Bog daj! — Zimo imamo lepo, da! celo prelepo; po snegu zdihujejo posebno gorjanci, voglarli in drvarji, ki ne morejo svoje robe domu spraviti. Tudi je nevarno zavoljo trdih in gladkih potov živino kam goniti; marsikdo je, da bi plačal večjo ali posle, pripravil in pital vole ali kravo, pa ne more nikamur. — Sliši se, da se jih bode ta pust spet veliko oženilo; med njimi tudi takih ne bo manjkalo, ki se bejo vzeli na prazne roke! Ali je to znamenje, da se nam bližajo boljši časi ali pa, da ljudje malo prevdarjajo, kako rediti sebe in svojo družino. Ko bi še zdaj živel naš znani pevec Grabelnik iz Podgrada, gotovo bi še enkrat zapel:

Ženstvo se prav rade vdajo,
Da jim služiti dalej treba ni;
Ali potlej se kesajo,
Ker premalo ubogajo mož!

Iz Št. Jakoba v Rožu. (Olepšanje cerkve; žalostne dogodbe.) Cerkev v Podgorjah bode skoraj čisto novo popravljena in to vse na tihem in brez dragih komisij. Oskerbeli so si farmani nov velik zvon, popravili so znotraj vse oltarje, položili po tleh nov tlak ali flajštar, zdaj pripravljajo in vozijo lesnino, da bojo si nov turn ali stolp pokrili. Pred dvema letoma je močen vihar že staremu turnu zgornjo kuplo in zvezdo podrl in odnesel. To se bode letos spet poravnalo. Gospod fajmošter Janez Pečnik znajo brez vse sile farmane svoje tako lepo nagovarjati in prositi, da, akoravno so sami le ubogi in s plačili preobloženi, v resnici čudeže delajo. Vsi farmani so darežljivi, posebno pa imajo med sebo daleč slovečega dobrotnika, ki na vso moč podpira cerkve in cerkvene naprave. Ta častiti mož so Jožef Sucher, posestnik Šemjakove hiše v Podgorjah, ki so tudi že bili pri 6—7 primicijantih duhovni oče; Bog jih nam še ohrani dolgo let in daj jim po smrti sveti raj! — Na te vesele novice moram tudi omeniti nekaj žalostnih dogodb: Fantje naši so tako sirovi in divji postali; da skoraj ni nedelje ni praznika, da bi se kje ne pretepali. Tudi tatov ali šelmov ne menjka, in zdaj tu zdaj tam kaj zibne. Žandarjev manjka, da bi jim bili hitro za petami. — Sestra Vidmanova, Tresoglavka, je zapustila vsega vkup po smrti 700 gld. premoženja. Zato so morali erbi ali dediči plačati 46 gld. pri notarju v Rožece. Pravijo, da pride vse v nič, če ostane dosedajna dragota pri notarjih in pri prijemsčinah. Naši mali posestniki so večinoma zelo zadolženi in če imajo po smrti svojih zlahntnikov toliko p. čil, tako jim ni več obstati. Da bi državni zbor tudi gledé tega blagovolil kako zboljšanje posvetovati in skleniti.

Iz Zilske doline. (Novi gospod župnik.) Že je „Mir“ naznanil, da so gosp. Fr. Rup dobili faro Št. Juri v Zilski dolini. Gosp. Rup so nam Slovincem dobro znani, ker so že mnogo spisali za družbo sv. Mohora. Na svečnico, t. j. 2. februarja so se pripeljali na svojo novo faro, kjer so jih farani prav slovesno sprejeli. Zunaj vasi je bil postavljen slavolok in tam se je zbralo toliko ljudstva, da jih je bilo kot mravlj vse črno. Ko se gospod župnik bližajo, začnejo zvonovi peti, možnarji pokati in godba svirati. Pri slavoloku jih pozdravita gosp. provizor in gosp. župan. Mlada šolarčeka stopita pred nje, in pozdravita gospoda v imenu šolske mladine v lepem slovenskem govoru in podasta njim šopek lepih cvetic. Gospod župnik se prijazno zahvalijo. Od tod spremljajo farani svojega novega gospoda župnika v farno cerkev, kjer so imeli prvo božjo službo. Tudi je prišlo ta den mnogo sosednih duhovnov pozdravljat novega soseda in prijatelja. V nedeljo pa je inštalacija. Slava Št. Jurčanom, ki svojega dušnega pastirja tako častijo. Bog pa naj dodeli gospodu župniku srečo in zdravje!

Iz Velikovske okolice. Po naših šolah zastran slovenščine slabo stoji. V Velikovcu, kamur dohaja veliko slovenskih otrok v šolo in kjer je vsakemu trgovcu, krčmarju, obrtniku slovensko znati živa potreba, v tem Velikovcu znata zmed 5 učiteljev le samo dva slovensko, v Grebinji samo eden. Drugih šol sicer ni v našem okraju,

da bi učitelji slovensko ne znali, pa trobi se le nemški jezik po šolah. Otrokom je prepovedano po slovensko pozdravljati in med seboj slovensko govoriti. „Man muss deutsch sprechen“ stoji zapisano na tabli. Ali je to namen ljudskih šol, ki ljudem toliko dnarjev stanejo? Da otroci po tem takem ne znajo ne nemško ne slovensko, je jasno, pa tudi žalostno! Posebno žalostno, ker se še krščanskega nauka prav ne naučijo, da tudi brati, rajtati in pisati ne znajo, in postanejo drugim v smeh in sramoto, Slovinci! Prosite za slovenske zole. Dober je nemški jezik in srečen, kdor ga zna; pa vendar še bolj potreben je Slovincem materni, slovenski jezik, v katerem se človek dalje omikati in napredovati zamore.

Iz Podpece. (Nesreče.) V naših krajih se nesreče pogostoma godijo. V poldrugem letu sta si dva vzela svoje življenje, dva sta bila ubita in eden težko poškodovan ali ranjen. Nadalje pripetile so se v zadnjem letu štiri nesreče: prvega je pobila peč, ko je cement kopal, drugemu je kolo v cementni fabriki roko zmlelo, da je moral umreti, na tretjega se je podrla smreka, da je bil pri priči mrtev, in četrtega je poškodovalo pri neki žagi bruno, ki se je zmuznilo iz vrvi, ko so ga na kviško vlekli, da je ta ubožec že drugi dan izdihnil svojo dušo. Devet oseb tedaj je v tem kratkem času strašen in žalosten konec vzelo in le samo dva sta bila prevedena, eden pa v nezavesti s sv. naslednjim oljem maziljen. — Kdo bi se čudil, če so ljudje čisto zbegani in prestrašeni nad tolikimi zločini in nesrečami! Kdo bi se pa tudi čudil nad tolikimi poboji in samomori, če pomisli, da je pravi vzrok temu ali malovredna odgoja otrok, ali slabo obiskovanje božje službe, posebno pridige in krščanskega nauka, ali pa brezmerno popivanje smrdljivega žganja, katero človeka čisto poživini ter ga na duši in telesu pogubi! — Starši, skrbite in pazite na svoje otroke že v njihovi mladosti, da vam pozneje čez glavo ne zrastejo. Gospodarji, najemajte si poštenih, delavnih in treznih poslov, ne pa vsakega potepuha, ki se iz drugih krajev sem priklati! In vi krčmarji, ne dajajte prilike pijančevanju in pretepom o takih časih, ko se iz drugih krajev toliko ljudstva pri nas zbere! Poslom pa dajem dober svèt, da naj si raje težko zasluženi denar hranijo in za stare dni preskrbijo, ne pa da o novem letu zadnji krajcar po grlu ali kako drugače poženejo in lahkomišeljno zapravijo. Gotove bo potem med nami vladal ljubi mir in Bog bo dal svoj blagoslov trudu naših rok. — Predzadnje jutro pred svetim večerom začelo je goretí na zapadni strani vasi v Črnem. Velika sreča, da je bila goreča ogljarnica unkraj potoka zunaj vasi in da je veter vlekel na nasprotno stran. Sveti Florijan, varuj nas ognja. Pred 18 leti je pogorela vas Črno od jutranje strani s cerkvijo vred in le na zapadni strani so ostale hiše s škodljami krite. In sedaj pretila nam je od te strani nesreča; treba se bo bolje brigati za gasilne priprave in gasilno orodje, saj imamo dve brizgalnici; dobra bi bila požarna straža, kakor so jo napravili na več krajeh.

Od Celja, 30. januarja. (Nagla smrt. — Kat. podporno društvo. — Posojilnica.) Nagle smrti umrl je v Celji dne 25. januarja g.

Miklavc, nadučitelj in vodja tamošnje mestne ljudske šole, komaj 39 let star. Zapustil je mlado vdovo z 4 otroci. Opoldne omenjenega dne obedoval je še po navadi s svojo družino, potem se poda v kavarno na skledčico črne kave. Tam sosedu, ki ga povabi, da bi z njim igral, reče: „Meni ni dobro“. Urno se poda na zrak, ali komaj čez prag stopi, mu kašta poči. Kri mu bruhne skozi nos in usta, siromak se zgrudi na tla, in v par minutah bil je — mrtev. Bog mu daj dobro, ter naj potolaži njegovo prežalostno soprogo! — Za slovenske otroke celjske okolice se v novejšem času mnogo dobrega stori. Slovenski rodoljubi poklicali so pred 4 leti čast. šolske sestre iz Maribora v Celje, da bi tukaj dekleta Celjske okolice, ločene od fantov, podučevale. Kmalo potem se ustanovi posebno društvo, ki ima namen, učiteljice kakor učenke te deklinške šole podpirati. Naš mil. gosp. knez in škof Lavantinski darovali so 14.100 gold. v ta namen, da se je za čast. šolske sestre in za njihove učenke postavilo lepo šolsko poslopje, ki stane blizo 20.000 gold. Društvo, ki se imenuje „katol. podporno“, skrbi za čast. šolske sestre, za njihne učenke in tudi še za ubožne učence „okolščanske šole za dečke“. O božiču napravilo je to društvo prav lepo božičnico, to je veselico, pri kateri so učenke pokazale, kako pridno da so se naučile, 117 ubožnih učencev in učenk pa je prejelo obutila in obleke in drugih za šolo potrebnih reči, ki so bile nad 225 gold. vredne. Pri vsem tem si je društvo že prihranilo blizo 2000 gold. Ali ni tu božji blagoslov oči viden? V. č. gosp. Jožef Žičkar, mestni kaplan v Celji, je pa tisti mož, kterega se božja previdnost poslužuje pri izvrševanju tega za šolsko mladino tako imenitnega in blagonosnega dela. Naj mu Bog stoterno povrne njegov veliki trud! — Lansko leto se je v Celji ustanovilo še drugo društvo, ki ima po postavi pravico, denarje v shrambo (v varstvo) sprejemati, in ga svojim društvenikom na up ali osebni kredit posojevati. To društvo se imenuje „posojilnica“ za Celje in okolico. Pomagalo je že marsikteremu kmetu pa tudi obrtniku v denarni sili ali zadregi, ker v 9 mescih izposodilo je 44.269 gld. 22 kr. Ali imate na Koroškem že mnogo takšnih posojilnic? Pri nas jih snujejo posebno po tistih okrajih, kodar nimajo hranilnic ali „šparkas“, ker v nagli sili posojilnice hitrej in lažej pomagajo, kakor pa hranilnice.

Kaj pišejo naši časniki?

„Slovenski Narod“ donaša vse hvale in vsega premišljanja vredni dopis iz Koroškega, v katerem pravi: „Nam Korošcem je potrebno osnovanje političnega društva za slovensko Koroško. Posnemajmo naše brate Štajerce. Osnujmo si politično društvo v Celovci, ktero naj bi vodilo politiko v naši deželi.“ Kje pa je naša nekdanja „Trdnjava“? — „Slov. Narod“ opominja, naj Slovenci dobro pazijo na „nemsko šolsko društvo“, ki vsiljuje nemščino v naše šole in slepari z denarjem in z bukvami naše slovenske učenike. Osnujmo si temu nasproti „šolsko matico“, kajti v narodnej šoli leži vsa naša prihodnjost! Posnemajmo brate Čehe, ki so v ta namen že nabrali

blizo 70.000 gold. — Neki dopisovalec toži v „Slov. Narodu“, da pri sodnji Celovškega okraja menda noben uradnik ne zna slovensko in da morajo Slovenci po tolmaču v kanceliji govoriti!

„Slovenec“ je prinesel jako lep sostavek o Bosni in Hercegovini, v katerem se popisuje in dokazuje, da se tam dolej na Turškem z nemščino ali madjarščino ne da nič opraviti. — Dalje „Slovenec“ dokazuje, da na svetu zamotana štrana se ne bode razmotala in ne bode je prave sreče, dokler se ne bojo vse postave snovale in dajale v duhu krščanske vere. Živa resnica!

„Novice“ naznanjajo, da je nek župan Ljubljanske okolice misel sprožil, naj gospodje župani napravijo „županjske shode“. Ta misel je res izvrstna! Tudi sporočajo, da so jeli župani po slovensko uradovati. — Iz Istre so „Novice“ prinesle dopis, ki prav britko toži in dokazuje, kako žalostna se našim bratom Slovencem tudi tam godi. — „Novice“ tožijo, da je Ljubljanska hranilnica jako malo storila za tistega kmeta, ki svoje v potu svojega obraza zaslužene solde nosi v njo, ki naj večkrat pri njej za precej visoke obresti išče pomoči, in kterega je ona že brez števila eksekvirala in pri njem tudi obogatela. — Ali z našo Celovško hranilnico ni ravno taka? —

„Soča“ v Gorici donaša iz Šempasa dopis, ki razglašča veselo novico, da je tamošnja občina dobila na slovensko vlogo od c. kr. okrajnega glavarstva tudi slovenski odgovor ali odlok. Vidite, pristavlja dopisovalec, da je sklep našega občinskega odbora vendar dober sad prinesel in da postavno pa ne omahljivo postopanje s časoma vendar nekaj doseže. — Oba gg. notarja v Tolminu uradujeta skoraj izključljivo v slovenskem jeziku. Slava!

„Slov. Gospodar“ naznanja, da so liberalci 27. sept. 1881 iz seje okrajnega zastopa v Ptujih pobegnili, ker so videli, da so v manjšini. Tožili so, pa njih tožba je bila odbita in zdaj imajo naši Slovenci večino v šolskem sovetu; dobro! — Kakor vsi slovenski časniki, donaša tudi „Slov. Gosp.“ dr. Vošnjakovo interpelacijo zastran slovenskih šol po Koroškem na prvem mestu. Glejte! ta je lepa, bratovska ljubezen in vzajemnost: brat brata podpira!

„Edinost“ v Trstu peroča v dopisu iz Dunaja tole: „Akademički spolek na Dunaji je izdal pred kratkem poročilo o svojem delovanju v bivšem letu. Društvo je brojilo 162 visokošolcev, 11 častnih, 46 ustanovnih in 18 podpornih udov. Izmed visokošolcev jih je bilo 93 iz Češke, 48 iz Moravske, 6 iz Kranjske, 4 iz Štajerske, 3 iz Hrvatske, 1 iz Slavonije, 2 iz Galicije in 1 iz Primorske. Dohodkov je imelo društvo 1229 gld. 13 kr., stroškov 1179 gld. 51 kr. — Izmed Koroških študentov pa nobenega ni zraven! Za božjo voljo!“ — „Edinost“ vsa vesela naznanja, da je za državnega poslanca bil izvoljen Jožef Burgstaller, ki se je vedno tudi za Tržaške Slovence potegoval. Slava!

Kaj dela politika.

Delegaciji ste dovolile 8 milijonov goldinarjev za vojaške potrebe; pa bode menda premalo, pre-

den se vstaja ali punt spet zaduši. Vlada je slišala marsiktero grenko, da se v Hercegovini in Bosni ni ravnalo vselej in povsod pametno; tožbe kristjanov so bile opravičene, seveda se je minister Slavy na vso sapo branil. Te debate bojo gotovo dober nauk za prihodnost. — Sliši se le malo, kar se v Dalmaciji in Hercegovini godi; telegrafom je prepovedano naznanjati. To je pa resnica, da se punt širi, da so puntarji dobro oboreženi, da imajo spretne vodnike in zapovedovalce, da jih pa naši vojaki povsod premagajo in v beg podijo. Tudi naših je že nekaj padlo, več je ranjnih, pa niso naših, ampak tujih polkov ali regimentov. — Državni zbor ni imel očitnih sej, pa odbori so pridno delali. Najiminitnejša za nas Koroške Slovence je interpelacija, katero je gosp. dr. Vošnjak s svojimi tovarši stavil na gospoda ministra barona Conrada. Radovedni smo vsi in težko čakamo, kaj bode minister odgovoril. Liberalci in njih časniki so hudi, da se tuji poslanci mešajo v naše Koroške zadeve. Nemci razsajajo in ministre pripenjajo, kedar se kakemu Judu tam dole v Rumuniji ali drugod kaj pri-godi. Kaj bi se naši slovanski bratje ne smeli potegovati za nas zapuščene Slovence po Koroškem, ki nimamo nobenega poslanca, da bi se potegoval za nas? Čemu Nemci pri volitvah tako pritiskajo, da od Slovencev za kandidata postavljene in tudi voljeni možje vselej propadejo? Vidite, sami Nemci so krivi, da se morajo poslanci drugih dežel potegovati za nas.

Levičarji delajo na vse kriplje, da bi vrgli sedanje ministre, pa jim ne gre srečno izpod rok; to bi bila za Avstrijo in za nas vse velika nesreča; saj čutimo vsi, kako so uganjali in vladali levičarji v 20 letih svoje gloriije.

Po drugih deželah ni nič posebnega: Bismarck lepo in sladko govori in obljublja, da bode napravil mir s papežem, — pa vendar stoji vse pri starem, le par škofov je postavil in nekega Schlözer-ja je poslal v Rim, da se potru-di štreno zrav-nati.

Na Francoskem je Gambeta hitro padel in moral stopiti z ministerskega stola, pa tudi novo ministerstvo ne obeta nič prida. — Angleži imajo s svojimi Irci svoj veliki križ; zdaj jih tepe šiba, katero so si sami spletli, ker so veliko sto let krivico delali ubogim katoliškim Ircem: Božji mlin drobno melje!

Ruska, Črnagora in Srbija ne podpirajo vstaje v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, to je naš minister grof Kalnoki v delegaciji dokazal. Dobro!

Gospodarske stvari.

Ozebe in zmrzline.

(Dalje.)

Ozebe in zmrzline navstajajo torej po zimi za hudega pa tudi za malega, vlažnega in veterne-ga mraza, kedar je človek ozebam pedvzržen ali kadar nespametno ravná. Človeka začne od mraza hudo ščemeti ali skeleti, koža zarudeči, pri slabotnih in na vetru pa obledi; sčasoma ohromijo in premrjó vsi občutki, koža postane pepelnato bleda in mrzla kakor led: škoda je gotova. Delj časa ko se mudiš brez vsake pomoči na mrazu,

hujše je, večja navreda bode sledila. Na zadnje vsa vlaga in kri v koži in pod kožo obledeni, ud postane postavim: „uhó, prst“, trd, kakor led in lomeč ali krhek kakor kruncel na strehi. Če tu 24 ur zaporedoma ne čutiš zabodene šivanke, sega navreda globoko in večji del dotičnega uda gre po sledečem prisadu (gangraena ali brand) v zgubo. Vendar v začetku nismo v stanu povedati, kako daleč sega zguba po zmrzlini: še le v 2—3 dneh se jame po zanetju in gnojenju živo od mrtvega deliti. Eden je dobil samo rudečo oteklino, ki posebno po noči na toplem kaj peče in skli, drugemu so pognali na plavkasto rudečej oteklini vmazani mehurji, ki kmalo popokajo in grdo sokrevino izce-jajo. Zopet drugemu se napravijo vmazane kraste na višnjevej oteklini; pa naj hujše je, komur je premerla celó koža in meso noter do kosti. Smrd-liva sokrevica se jame kmalo izcejati, rana ali čir vred postaja čedalje bolj globok, zadnjič ti od-padejo celi členi tega ali drugega uda, mnogi celó smrti zapadejo. Pa tudi navadnih ran in kožnih poškod se po zimi rada ozeba prijema, ki se ne-znano dolgo branijo zaceliti. (Dalje pride.)

Kaj je storiti meseca februarja.

Žito za sejanje očisti. Orodje za oranje popravi. Živino, ki ima mlade, treba je bolje kermi-ti. V tem mesecu storjeni prešiči so za pleme najboljši. Na polji in na travnikih se nepotrebno grmovje iztrebi. Na travnike obračaj vodo. V vinogradih se pri ugodnem vremenu začenjajo trte obrezovati in grobat. Sadno drevje naj se očisti, da ne bo na njem ne gosenčnih zaleg ne škodljivega mahú. V zelenjakih se začenja kopati in pri dobrem vremenu kapus, špinača, redkev, krenje, čebulo, peteršilj itd. sejati. H koncu tega meseca se dajo, ako ni še premraz, čvešplje, črešnje in breskve cepiti. Sadne pečke nasajaj. Čebele lepo osnaži in jih deni tje, kjer jih boš imel črez leto. V gozdu nasajaj smrekova, jelkova, brezova in borova semena.

Za poduk in kratek čas.

Slovenski jezik.

Prazen ali zloben je ugovor: Slovenski jezik je le za hlapce in dek-le, — ž njim nikamur ne prideš. Že smo slišali, da je naš jezik visoko spoštovan bil in je še naše dni, in da je daleč razširjen po svetu in da, kdor slovensko zna, se lahko in skoraj nauči vsakega slovanskega jezika.

Naš slovenski jezik je pa tudi že zrel in pripraven za šole in kancelije.

Že leta 1848 se je na Dunaju sestavila komisija, ki je juridično-politično trminologijo to je: vse besede in izraze napravila, ktere se po šolah in po kanclijah potrebujejo. Na Dunaji so postavljeni pri ministerstvu gospodje, ki so predstavili vse stare in prestavljajo vse nove postave v slovenski jezik. Tudi mi na Koroškem smo pred nekaj leti dobivali vse postave, vse ukaze in naredbe v slovenskej besedi; po drugih slovenskih deželah take prestavljavce še imajo in dobivajo vse postave in ukaze tudi v domačem slovenskem jeziku. Da se je pri nas na Koroškem tako slabo zasukalo in da se nam daje vse po

nemško, zadolžili so največ naši gospodje župani ali prav za prav njihovi tajniki ali pisarji, ki so zatelebani v sloveči nemški jezik in se jim dokaj dobro dozdeva, ko jih kak nemški velikaš malo po licah potraplja. Kaj pa k temu ubogo slovensko ljudstvo, za ktereга skrbeti bi imela županom biti naj prva in najsvetejša dolžnost, zato jim je žalibog pa malo mar!

Ja! Ljudje pa slovenskih postav niso razumeli?

Pa prašam: Ali Nemci razumejo nemških postav? Še doktorji se pričkajo in pravdajo, ker ta razumi postavo tako, uni pa spet drugači.

Dalje prašam: Ali slovenski kmetje zdaj nemške postave, ukaze, naredbe, dolžna pisma itd. bolj razumejo? Pojdite se solit: Prosti Slovenci gotovo lažje in bolje zastopi slovensko besedo, kakor pa nemško.

Slovenski jezik je zrel in pripraven za vse kanclije, temveč pa za šole. Saj imamo berila in šolske knjige vsake sorte, in bodemo jih dobili na cente, kakor hitro dobimo slovenske šole in slovenske učence, ki bojo slovenske knjige kupovali. Nikdo namreč ne spisuje slovenskih bukev, nikdo jih za drag denar ne daje tiskati, da bi se po kotih porivale ali v koštah plesovale.

Dobro pa vemo, kdo ni zrel za slovenski jezik in ti vpijejo, da naš jezik ni za šole in kanclije. To so tisti tički, ki bi imeli znati slovensko, pa ne znajo, ki bi se imeli učiti, pa se nočejo: tem naš lepi in olikani slovenski jezik ni zrel in pripraven za ničesar.

Mi Slovenci! pa hočemo spoštovati in ljubiti svoj materni jezik, kakor ga spoštuje in ljubi vsak drug narod. — Tako so rajni svitli škof Anton Mart. Slomšek, ktereга se še marsikteri hvaležno spominja, že leta 1839 v Moosburgu ali v Blatnem gradu pridigali. To prelepo pridigo bo „Mir“ celo zaporedoma donášal.

Smešničar.

Priletnega samotarja obiše oženjen prijatelj čez mnogo let in ga začuden vpraša: no, Miha, zakaj se pa ne oženiš, lepo posestvo imaš pa si vedno sam? Miha mu odgovori: čul sem od oženjenih, da je težko najti sedanje dni dobre žene; nekateri najdejo sicer ob takih prilikah nebesa, a mnogo več pekel; zato sem si mislil: veš Miha nebes si še nisi zaslužil, pekla se pa bojiš, ostani torej sam svoj!

Nek župnik izprašujejo otroke v kršanskem nauku, in prašajo nekega fanta: kdo te je odrešil. Fant se ustraši in reče: „Gospod! ali že vi tudi veste, da sem jaz pri nekem štoru privezan bil; Majarjev Nuža me je odrešil.“

Kaj je novega križem sveta?

* Milostljivi knezoškof dr. Petrus Funder so se dne 8. t. m. podali na Dunaj, da se udeležijo posvetovanj v gosposki zbornici.

* („Narodni dom“) imenuje se društvo, ktereга namen je, v Ljubljani postaviti hišo za vse narodne naprave in društva. Predsednik temu društvu je gosp. dr. A. Mošé in odborniki sami

vrli navdušeni Slovenci. „Na delo, neumorno delo tedaj rojaci!“ — kliče „Slov. Narod“.

* („Krach“) razsaja po vseh borzah. Poletu lani je Bontu vrgel Rotschilda, zdaj ima pa jud katoličana na tleh in ga davi. Kako je to? Oba sta bogatina in igrata na borzi s papirji. Lansko leto je Rotschild na borzi v Parizu zavpil: Bontujeve akcije so sama sleparija, zdaj stojijo na 500, jaz jih pa vsakemu oddam, kolikor hoče, za 250. Bontu je to jama pa slutil in svoje akcije spravil v trdne roke, ki jih ne prodajajo in si je od Rotschilda naročil veliko svojih akcij. R., da je ostal mož beseda, je iskal in kupoval B. akcije, pa jih ni dobil, tako da jih je moral plačati po 1500 gld. in je zgubil še čez 60 milijonov gld. in slednjič se še obesil. Seveda je to R. družino strašno peklo! — Dalje je Bontu našemu ministertvu, ki je lani 30 milijonov na posodo jemalo, denar boljši kup dal; kar je R. spet hudo mrzelo. Tudi je navstala nevarnost za Rotschilda, da Bontu prihodnjič prevzame vsa posojila in vleče sicer manjše pa vendar še lepe dobičke. To je bilo špekulantom preveč in so se zarotili zoper Bontuja. Rotschild in njegovi pajdaši so jeli Bontujeve akcije pokupovati, tako da so strašno visoko zlezle, od 200 na 2-3000 gld. Poslednje dni meseca januarja pa so vrgli vse te akcije na borzo, tako da jih je bilo preveč, da so čisto skoraj na nič padle in so zgubile vso veljavnost. Bontu je bil podjan in judje pojo alelujo. Liberalni naši časniki tudi od veselja vriskajo, pa ne pomislijo, da so zgube tudi pri nas velike, da bojo tudi naši papirji padli in da bo Avstrija spet prisiljena, pri Rotschildu v potrebi denar jemati za visoke obresti.

* (Rezervisti poslušajte.) Minister je v državnem zboru na interpelacijo rekel, da bodo družine takih rezervistov, ki se v vojsko pokličejo, dobivale podporo. Nadalje pa je tudi rekel, da se bo na oženjene ozir jemalo in da se bodo v boj poklicali raje mlajši in neoženjeni vojaki. Oboje poročilo je bilo poslancem po volji, in mislimo, da tudi oženjenim rezervistom.

* (Odbor za Jurčičev spomenik) razglašala račun o nabranih novcih in stroških, kolikor jih je imel za spomenik. Novcev je bilo nabranih 1840 gld. 92 kr.; stroškov je imel odbor 814 gld. 12 kr. S prebitkom znašajočim 1026 gld. 80 kr. založili se bodo Jurčičevi zbrani spisi, ki so se te dni začeli tiskati v Narodni tiskarni.

* (Slovenske tiskovine) je državna tiskarna ravno kar dotiskala in se bojo razposlale vsem sodnijam, ki stojijo v okrožji graške in tržaške nadsodnije. Ali jih bomo le kaj na Koroško dobili; saj smo tudi pod graško nadsodnijo

* (Usmiljeni bratje) v Št. Vidu na Koroškem so ravno število bolnikov naznanili. Ono nam kaže, koliko bolnikom so od 1. januarja leta 1881. do konca decembra 1881. postregli in ktere bolezni so bolniki imeli. Bolnikov je bilo 606, kateri so 12.548 dni v špitalu ali bolnišnici oskrbljeni bili. Vidimo med bolniki vse sorte ljudi: žolnirjev je med njimi 99, rokodelcev čez 100, duhovnikov 5, oficirja 2, in še mnogo drugih; nar več pa je bilo kmetov 289. Vsak lahko vidi, kaka velika dobrota da je ta bolnišnica ne samo za našo koroško deželo, ampak tudi za ptuje. Bili

so v bolnišnici tudi Bavarci, Lahi, Štajerci, Kranjci, Hrvati, Vogri in še iz drugih krajev. Ravno tako pa mi tudi Korošce v bolnišnicah usmiljenih bratov po drugih deželah najdemo. Korošcev je bilo 390. Leta 1881. so usmiljeni bratje v Št. Vidu 100 bolnikov več imeli, ko leta 1880. in gotovo boče jih vsako leto več prirastlo. Znano je, da kloster nima nič stalnega premoženja, in je še dolžen, kar ga je zemljišče in zidanje lepe, velike hiše stalo! Slovenci! zategadelj vas prosimo, kedar pride usmiljeni brat na zbirco, sprejemite ga prijazno in obdarujte ga vsak po svoji moči. Kristus pravi: Kar ste vi siromakom dali, ste meni dali. Usmiljeni brat ne hodi na zbirco za se, ampak za uboge in bolnike. Ni potrebno omenjati, kako čedno je vse v kloštru, in kako lepo, prijazno in natančno se bolnikom noč in dan streže. Ždajni vodja ali prijor dr. Alfr. Caló so znani kot izvrsten zdravitelj in znajo tudi slovensko.

* (Krote kot blago.) Angleški agenti kupujejo krote in jih plačajo po 30 do 40 kr. eno, da jih potem prodajajo vrtnarjem, kateri krote jako čislajo, ker pokončajo po vrtilih gosence, kebre in drug škodljiv mrčes.

* (Zakadili) so lani naši tobakarji za tobak in cigare 47,576.940 gl., tedaj 1,558.068 gl. več, kakor predlanskim. Lep denar je zibnil v dimul

Za spominek rajnega gosp. fajm. Jošt-a so darovali:

Vredništvo	2	gld.	—	kr.
O. F. S. Pirc	1	"	—	"
Boncelj, provizor	—	"	50	"
F. L.	2	"	60	"
F. R.	1	"	—	"
J. Fl.	2	"	—	"
J. Lb.	1	"	—	"

Duhovniške zadeve v Kerški škofiji.

Presvitli cesar so odlikovali prečastitega gospoda prošta, dekana in župnika v Spodnjem Dravbergu, Matevža Koglnika, z viteškim križem Franc Jožefovega reda in s tim očitno pripoznali velike zasluge obče spoštovanega gospoda zlatomašnika in zvestega rodoljuba. Slava! — Premeščena sta čč. gg.: Ant. Mikuluš, dosednji provizor v Št. Jurji nad Zilo, za kaplana v Šmihel blizu Pliberk, in ondotni kaplan, Val. Matevšič, za farnega oskrbnika v Šent Danijel. — Umerli so čč. gg.: Ad. Kandolf, fajmošter v Lipaljivesi blizu Pontablja, rojen v Lipi dne 10. okt. 1808, posveč. dne 1. avgusta 1835, tedaj 74 let star; dne 1. febr. And. Tavčar, dekan in fajmošter v Gosposveti, roj. v Št. Jakopu v Rožu dne 29. marca 1809, posv. dne 3. avgusta 1834, 73 let star in dne 3. febr. O. Engelbert Passler, benediktiner in fajmošter v malem Št. Pavlu, roj. na Bledu dne 29. avgusta 1807, posv. 4. avgusta 1833, tedaj 75 let star. N. v. m. p.! — Faro v Lipaljivesi boče oskrboval sosedni gosp. fajmošter Janez Globočnik v Pontablji; Gosposvetsko faro pa ondotni kanonik, č. gosp. Mih. Mošic; faro v malem Št. Pavlu prevzame benedikt. O. Bern-

hard Wicher, dosedajni fajmošter v Št. Martnu in na njegovo mesto pa pride O. Pavl Špehtl iz Št. Pavla za fajmoštra v Št. Martin v Gradnici.

Lepo prosim!

Naročnikov na „Mir“ se oglašajo, posebno iz Koroškega, toliko, da se v sanjah tega ne bil nadjal. Prva številka se je tiskala v 2000 iztisih; — pa ni je več nobene. Druga številka se je tiskala v 1600 iztisih, ker se je prva nekterim poslala le samo na ogled; — pa tudi od te ni je več nobene. Še vsak dan se pa oglašajo novi naročniki in gotovo jih je kakih 200 že zdaj, katerim ne morem poslati ne prve ne druge številke. Gospodje! ki ste dobili št. 1 na ogled, pa niste se dalje naročili, in gospodje, katerim za številke ni mar in jih zamečljete, — vas te čč. gg. vse lepo prosim, naj mi št. 1 in 2 po pošti pošljete nazaj, da jih morem tistim čč. gg. naročnikom poslati, ki celi tečaj „Mir-a“ vežejo in hranijo, in se po listnici za te številke oglasijo. Za vsako številko, ki se nazaj pošilja, je treba marko za 2 krajcarja na adresu pritisniti.

Lepo prosim vse čč. gospode, katerim je to mogoče, da storite to ljubav meni in naročnikom!

Andrej Einšpieler.

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica	4 46	4 50	4 25	4 27	4 30	4 75	4 40	4 25								
Rž	3 32	3 36	3 95	3 17	3 05	3 45	3 40	3 22								
Ječmen	2 82	—	2 50	2 92	—	2 77	2 50	2 62								
Ajda	2 22	2 50	—	2 44	1 60	2 25	2 40	2 37								
Oves	1 61	1 80	1 55	1 46	1 49	1 80	1 90	1 56								
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—								
Ber	4 44	—	—	4 08	4 50	—	4 50	4 36								
Turšica	2 27	2 20	2 40	2 44	2 48	2 50	2 60	2 38								
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—								
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—								
Fizol bel	—	—	—	—	—	—	—	—								
„ rudeč	—	—	—	—	—	—	—	—								

Na celovškem žitnem trgu je sedaj malo kupcev. Sliši pa se, da je na Ogerskem in tudi na Ruskem ozimino žito hudo pomerzlo, ker poljem menjka snega, in da bodo mogli kmeti na pomlad njive, obsejane z ozimnim žitom preorati. — Prodaje se sedaj v Celovci: maslo po 1 gld. 8 kr. kilo; sirovo maslo po 1 gl. kilo; svinje zaklane po 52 do 54 kr. kilo; špeh sirovi po 72 kr. kilo; teleta zaklane po 26 kr. stari funt ali 46 kr. kilo; teleta žive po 19 in 20 kr. stari funt ali 34 do 36 kr. kilo; pišet en par po 1 gl.; kapunov en par po 3 gld. do 3 gld. 50 kr.; jajec 5 za 10 kr.; drva boreve po 85 do 90 kr. kvadratmeter; drva bukove po 1 gl. 20 kr. kvadratmeter; seno po 2 gld. 30 kr. do 3 gld. 100 kilogramov; slama po 1 gl. 40 kr. 100 kilogramov.